

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ
МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням вченої ради

Інституту спеціальної педагогіки і психології

імені Миколи Ярмаченка НАПН України

протокол №6 від 27 червня 2024 року

Голова вченої ради

В.В.Засенко

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В ІНСТИТУТІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І
ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ**

2024

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України (далі – Положення) є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти і регулює організацію освітнього процесу в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України (далі – Інститут).

1.2. Освітній процес в Інституті – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.

1.3. Положення розроблене на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», «Про затвердження національної рамки кваліфікацій», Статуту Інституту, Колективного договору, інших локальних нормативно-правових актів.

2. Основні терміни, поняття та їх визначення

академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет:

–відповідності стандарту вищої освіти;

–спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;

–досягнення заявлених у програмі результатів навчання; галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів;

кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин; освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості;

освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;

освітньо-наукова програма – система освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати

навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій;

спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка; якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

3. Учасники освітнього процесу

3.1 Категорії учасників освітнього процесу:

- наукові та науково-педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладі;
- до освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.

3.2. Наукові працівники – це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

3.3. Науково-педагогічні працівники – це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

3.4. Здобувачами вищої освіти є аспіранти/докторанти.

Аспірант – особа, зарахована до наукової установи для здобуття ступеня доктора філософії.

Докторант – учений, прикріплений до наукової установи для підготовки докторської дисертації.

3.5. Інші особи, які навчаються у науковій установі – особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи та за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми і публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою.

3.6. Права і обов'язки учасників освітнього процесу визначені чинним законодавством України.

4. Рівні та ступені вищої освіти

4.1. В аспірантурі Інституту здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні за відповідними освітньо-науковими програмами.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

4.2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі.

Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в аспірантурі Інституту становить 30 – 60 кредитів ЄКТС.

5. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

5.1. Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

5.2. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються вченою радою Інституту для кожної спеціальності. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури складаються з освітньої та наукової складових.

5.3. Освітньо-наукова програма – система освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії.

5.4. Освітньо-наукова програма аспірантури Інституту включає не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

- здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (не менше 12 кредитів ЄКТС);

- оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (4 – 6 кредитів ЄКТС);

- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими

проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (не менш як 6 кредитів ЄКТС);

- набуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (6 – 8 кредитів ЄКТС).

5.5. Аспірант, який підтвердив рівень свого знання з іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

- на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури, як таких, що виконані у повному обсязі;

- на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

5.6. Навчальний план – нормативний документ, який складається на підставі освітньо-наукової програми і містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30 – 60 кредитів ЄКТС), послідовність їх вивчення, обсяг і форми проведення навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Порядок укладання навчальних планів здобувачів доктора філософії визначає Положення про навчальний план підготовки здобувача вищої.

5.7. План навчального процесу включає обов'язкові навчальні дисципліни і дисципліни вільного вибору аспіранта.

5.8. Обов'язкові навчальні дисципліни – не більше 75% від загального обсягу навчального навантаження аспіранта (їх перелік, обсяги визначаються стандартами вищої освіти, вимогами МОН України у межах відповідної спеціальності та включається у план навчального процесу підготовки здобувачів у повному обсязі).

5.9. До обов'язкових навчальних дисциплін відносяться дисципліни циклу загальної підготовки (які забезпечують мовні, загальнонаукові компетентності та які забезпечують універсальні навички дослідника), професійної підготовки (дисципліни з набуття глибинних знань зі спеціальності), практичної підготовки (виробнича практика).

5.10. Блок обов'язкових навчальних дисциплін містить інформацію про навчальні курси з вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами, дані

про кількість і форми семестрового контролю, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час, час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

5.11. Обсяг дисциплін за вибором аспіранта повинен становити не менше як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником та завідувачем випускової відділу (керівником освітньої програми).

5.12. Погоджений у встановленому порядку оригінал навчального плану зберігається у навчальному відділі, відділі аспірантури та на випусковій кафедрі.

5.13. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який затверджує проректор з наукової роботи Інституту. Робочий навчальний план складається на підставі навчального плану на наступний навчальний рік з урахуванням пропозицій аспірантів щодо вибіркового навчальних дисциплін. Робочі навчальні плани складаються та уточнюються до 1 вересня поточного року.

5.14. Зміст, вимоги до оформлення, порядок розроблення та затвердження в Інституті нормативних документів, що входять до навчально-методичного комплексу дисципліни (НМКД), передбаченої освітньо-науковою програмою спеціальності та навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти, визначені Положенням про навчально-методичний комплекс.

5.15. Індивідуальний навчальний план здобувача ступеня вищої освіти доктор філософії формується аспірантом на основі освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури, погоджується з керівником освітньо-наукової програми та затверджуються вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

5.16. Індивідуальний навчальний план аспіранта містить перелік обов'язкових та вибіркового дисциплін відповідно до навчального плану підготовки доктора філософії за обраною спеціальністю. Вибіркові дисципліни обираються аспірантом з альтернативного списку предметів до 1 травня навчального року, що передую навчальному року, у якому розпочинається вивчення вибіркового дисциплін, за відповідною заявою, яка подається до відділу аспірантури (Додаток 1). Ці дисципліни включаються до

робочого навчального плану підготовки здобувачів ступеня доктора філософії залежно від вибору аспірантів.

5.17. Засвоєння аспірантами навчальних дисциплін може відбуватися на базі Інституту, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

5.18. Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою Інституту.

5.19. Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури Інституту.

5.20. Реалізація індивідуального навчального плану здобувача здійснюється у період часу, що не перевищує нормативний термін навчання.

5.21. Відповідальним за виконання індивідуального навчального плану є здобувач вищої освіти.

5.22. Результати виконання аспірантом освітньої складової навчального плану затверджуються вченою радою Інституту.

5.23. Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти здійснює науковий керівник, керівникосвітньо-наукової програми та відділ аспірантури і докторантури.

6. Організація освітнього процесу

6.1. Мова викладання. Мовою викладання в аспірантурі Інституту є державна мова – українська.

6.2. Навчання в аспірантурі Інституту здійснюється за такими формами: очна (денна), заочна. Форми навчання можуть поєднуватися.

6.3. Обсяги загального запланованого часу та кількість годин і форми аудиторної роботи вивчення кожної дисципліни за очною (денною) і заочною формами навчання можуть бути однаковими.

6.4. Очна (денна) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

6.5. Заочна форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними. Заочна – форма здобуття освіти без відриву від виробництва передбачає, зазвичай, дві екзаменаційні сесії, тривалість яких регламентована Законом України «Про відпустки» терміном 30 – 40 календарних днів.

Заочна форма навчання може передбачати дистанційну форму проведення занять.

Дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційнокомунікаційних технологій.

6.5.1. На здобувачів третього рівня вищої освіти, які навчаються за заочною формою поширюються правила та обов'язки, що визначені чинним законодавством та правилами внутрішнього розпорядку в Інституті.

6.5.2. Згідно з нормами чинного трудового законодавства працівникам, які успішно навчаються без відриву від виробництва у закладах вищої освіти за заочною формою навчання, надаються додаткові оплачувані відпустки.

6.5.3. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії заочної форми навчання прибувають на сесію згідно графіка навчального процесу, одержавши довідку-виклик встановленого зразка. Довідка-виклик надсилається за основним місцем роботи здобувача. Довідка-виклик є документом суворої звітності та підлягає реєстрації в окремій книзі із зазначенням прізвища здобувача, номера та дати її видачі.

6.5.4. Аспіранти, які навчаються за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, можуть змінювати форму навчання шляхом переведення. Форму навчання можна змінити по завершенню навчального року.

6.6. Формами організації освітнього процесу з підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії в аспірантурі Інституту

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- виробнича (викладацька) практика;
- контрольні заходи.

6.7. Основними видами навчальних занять є:

6.7.1. Лекція — логічно завершений, науково обґрунтований і

систематизований виклад навчального, наукового матеріалу. Лекція, як правило, є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Лекційні заняття проводяться лекторами — професорами і доцентами;

6.7.2. Лабораторне заняття — вид навчального заняття, на якому здобувач під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень

конкретної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі. Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни;

6.7.3. Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань;

6.7.4. Консультація – вид навчального заняття, на якому аспірант отримує відповіді від викладача на конкретні питання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування;

6.7.5. Час, відведений викладачу для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається нормами часу для планування і обліку навчальної роботи науково-педагогічних працівників.

6.8. Самостійна робота аспіранта:

6.8.1. Самостійна робота аспіранта є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять;

6.8.2. Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, регламентується навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу аспіранта, відведеного для вивчення конкретної дисципліни;

6.8.3. Зміст самостійної роботи аспіранта щодо вивчення конкретної дисципліни визначається робочою навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача;

6.8.4. Самостійна робота аспіранта забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручники, навчальні посібники та методичні матеріали, конспекти лекцій викладача тощо;

6.8.5. Навчальний матеріал, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни, для засвоєння аспірантом у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний чи підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять;

6.8.6. Окремим видом самостійної роботи студентів є індивідуальні завдання.

6.9. Виробнича (викладацька) практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до

науково-педагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу.

6.9.1. Терміни проходження практики визначаються графіком навчального процесу. Загальний обсяг годин практики становить 180 годин, що відповідає 6 кредитам ЄКТС.

Робоча програма виробничої (викладацької) практики зі спеціальності узгоджується на засіданні випускової відділу та затверджується проректором з наукової роботи Інституту.

6.9.2. Мета, завдання і зміст виробничої (викладацької) практики визначається робочою програмою педагогічної практики.

6.9.3. Організатором педагогічної практики аспіранта є кафедра за якою закріплений аспірант.

6.9.4. Базою для проходження педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Крім того, аспірант може пройти практику на аналогічних кафедрах (підрозділах) інших закладів вищої освіти.

6.9.5. Загальне керівництво виробничою (викладацькою) практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник аспіранта, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- визначає дисципліни, навчальні групи для проведення педагогічної практики на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр»;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчально-викладацької діяльності аспіранта;
- контролює роботу практиканта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, вживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгук про проходження практики.

6.9.6. Розрахунок норм часу на керівництво практикою на третьому освітньо-науковому рівні визначається рішенням вченої ради Інституту.

6.9.7. Інформація про вид практики, її терміни, кількість кредитів ЄКТС, місце проходження заноситься до індивідуального навчального плану аспіранта.

6.9.8. За підсумками проходження виробничої практики аспірант подає до відділу аспірантури:

- 1) Загальний звіт про проходження практики разом з відгуком наукового керівника встановленого зразка;

2) Витяг з протоколу засідання випускової відділу про затвердження звіту.

Зазначена документація зберігається в особовій справі аспіранта і розглядається під час його звіту за навчальний рік.

6.9.9. Підведення підсумків за практику вноситься в залікову книжку та заліково-екзаменаційну відомість.

6.9.10. Аспіранти, які проводять заняття за трудовою угодою в межах Інституту звільняються від педагогічної практики та атестуються кафедрою на основі наданої звітної документації.

6.9.11. Аспіранти мають право проходити педагогічну практику в інших закладах вищої освіти України та за кордоном, з наступним поданням звітної документації, визначеною робочою програмою практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики.

6.10. Контрольні заходи включають поточний, підсумковий і семестровий контроль.

6.10.1. Поточний контроль здійснюється викладачами за всіма видами аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки аспірантів до виконання конкретної роботи. Його основна мета – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та аспірантами у процесі навчання, здійснення управління навчальною мотивацією аспірантів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і аспірантом – для планування самостійної роботи.

6.10.2. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються відповідною кафедрою.

6.10.3. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі та/або на окремих його етапах з кожної навчальної дисципліни.

6.10.4. Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться у формі семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом або індивідуальним навчальним планом аспіранта.

6.10.5. Загальне оцінювання засвоєння аспірантом навчального матеріалу з кожної дисципліни здійснюється за 100 – бальною шкалою. Якщо дисципліна вивчається протягом 2 х і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах 100-бальної шкали, а підсумкова – визначається як середня зважена оцінка.

6.10.6. Виконання аспірантом усіх видів навчальної діяльності, що зазначені в навчальній програмі є обов'язковим.

7. Наукова робота

7.1. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

7.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

7.3. Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

7.4. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначається зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом часу підготовки в аспірантурі.

7.5. Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником та затверджується вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до аспірантури.

7.6. Невід'ємним складовим елементом індивідуального плану наукової роботи аспіранта є Проект дисертаційного дослідження (Далі – Проект).

7.6.1. Проект повинен мати чітку структуру:

- вступ, який містить обґрунтування наукової актуальності теми; виклад мети, дослідницьких запитань, об'єкту, предмету, плану дослідження; критичний огляд джерел та літератури, які стосуються тематики дослідження; аргументований виклад наукової новизни результатів дослідження, його теоретичну базу, ступінь інтердисциплінарності;

- опис гіпотези дослідження та методів його реалізації. Бажано навести один або кілька прикладів застосування пропонованих методів на конкретному фактологічному матеріалі. Висновки дослідження мають бути розкриті через постановку і аргументацію проблем, які будуть вирішуватися аспірантом у дослідженні;

- попередній опис структури дослідження із акцентуванням головних питань, що будуть розглядатися. Кожному планованому розділу має бути присвячено не менше двох сторінок проекту. Структура покликань у тексті підрядкова, наскрізна;

- календарний план проведення дослідження, підписаний аспірантом.

7.6.2. Технічні вимоги до Проекту:

- обсяг тексту проекту повинен становити від 20 до 30 тисяч знаків (разом з переліком джерел і літератури);
- оформлення титульної сторінки – див..

7.6.3. Проект зберігається в особовій справі аспіранта.

7.6.4. Захист Проекту відбувається на засіданні випускової відділу в межах звіту аспіранта за перший рік навчання у терміни визначені відділом аспірантури. Порядок захисту Проекту визначає кафедра.

7.7. Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання аспірантом і використовується для оцінювання успішності запланованої роботи. Невиконання освітньої та/або наукової складових є підставою для відрахування аспіранта.

8. Атестація здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні

8.1. За весь термін навчання аспірант два рази на рік (посеместрово) звітує про виконання індивідуальних планів навчальної та наукової роботи на засіданні відділу і щорічно атестується науковою комісією вченої ради Інституту, додаючи письмовий звіт установленної форми.

8.2. Позитивна оцінка звіту аспіранта є підставою для переведення його на наступний рік навчання рішенням вченої ради Інституту, яке вводиться в дію наказом ректора Інституту.

8.3. Ступінь доктора філософії присуджується на підставі виконання освітньої та наукової складових програми.

8.4. Порядок попереднього розгляду дисертації на засіданні відділу, на якій виконувалася дисертація, або, у разі потреби, на розширеному засіданні цієї ж відділу із залученням фахівців (за профілем виконаної дисертації) з інших кафедр Інституту, інших закладів вищої освіти чи наукових установ визначений Положенням про порядок попереднього розгляду дисертацій в Інституті.

8.5. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійнодіючою або разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

9. Системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення наукової установи якості освіти складається з процедур і заходів, передбачених нормами чинного законодавства, локальними нормативно-правовими актами та включає:

- 1) визначення системи принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичний перегляд освітніх програм, навчальних планів, оновлення й удосконалення навчально-методичного забезпечення;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів освітнього рівня доктора філософії, науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів такого оцінювання на офіційному веб-сайті Інституту та інформаційних виданнях;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі для самостійної роботи здобувачів третього рівня вищої освіти за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені освіти та кваліфікації;

Директору Інституту спеціальної
педагогіки і психології імені
Миколи Ярмаченка НАПН
України

доктору наук, професору

Засенку В.В.

аспіранта

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

К

урс

навчання

Форма

навчання _____

(денна, заочна)

Форма

фінансування _____

(державна/комерційна)

ЗАЯВА

Прошу надати мені можливість вивчати такі вибіркові навчальні
дисципліни:

Шифр навчальної дисципліни	Назва вибіркової навчальної дисципліни	Семестр, у якому планується вивчення дисципліни
<i>Назва циклу вибірових дисциплін</i>		

Дата _____

Підпис аспіранта _____